

Вознесенська О.Л. Батьківська медіапедагогіка в системі позашкільної освіти/
Вознесенська Олена ; Директор школи. – № 3 (51), березень 2011. – С. 32-38.
Стаття в авторській редакції.

БАТЬКІВСЬКА МЕДІАПЕДАГОГІКА В СИСТЕМІ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Вознесенська Олена, к. психол. н., с. н. с. Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, керівник ГО „Арт-терапевтична асоціація”, керівник проекту „Батьківська педагогіка” на базі БДТ Подільського району м. Києва

Відомо, що від стосунків у сім'ї залежить розвиток особистості дитини, реалізації нею потенціалу та здібностей. І неможливо допомогти дитині справитися з труднощами, що так чи інакше виникають у кожного в житті, якщо не працювати з її батьками. Займаючись із батьками, ми, в першу чергу, думаємо про дитину, про те, які умови батьки зможуть створити для її успішного вступу в цей світ та розвитку впевненості в житті. Ми говоримо про взаємовідносини світу дорослих та світу дітей, їх співробітництво, спільну творчість та розвиток.

Родина – це цілий світ, окрема самостійна система, у якій є свої закони, взаємозв'язки, свої межі, друзі та свої вороги. У кожній родині виникають питання, які їй доводиться вирішувати самостійно. Але бувають випадки, коли допомога фахівця доцільна та ефективна, щоб знайти спосіб подолання труднощів. Але на сьогоднішній день в країні не існує спеціальних соціальних інституцій, до завдань яких входить психолого-педагогічна робота з сім'ями, з батьками. І ми можемо спостерігати актуалізацію такою потреби в суспільстві.

Саме для цього існує психологічна служба в системі позашкільної освіти. **Психологічна служба** – важлива ланка у вирішенні державної проблеми збереження та зміцнення здоров'я наших дітей, бо психічна енергія та фізичне здоров'я міцно пов'язані між собою. **Психологічна допомога родині** – це можливість гармонізувати атмосферу в сім'ї, поліпшити стосунки, вирішити конф-

лікти, що виникають поза родиною, але пов'язані з нею, навчитися жити в радості, разом відпочивати і краще розуміти один одного.

Тісна співпраця Інституту соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України з Будинком дитячої творчості Подільського району м. Києва триває з вересня 2004 року, коли з ініціативи ГО „Центр екології сім'ї” був започаткований проект „Батьківська педагогіка”. Основною метою проекту є налагодження взаєморозуміння в трикутнику батьки-вчителі-діти та підвищення психолого-педагогічної компетентності батьків.

Серед цілей проекту є впровадження новітніх методичних розробок у галузі психології в систему позашкільної освіти. За ці роки співробітники інституту запропонували системі позашкільної освіти новітні методичні розробки, наприклад, арт-терапевтичну сімейну майстерню, знайомили педагогічну спільноту Подільського району з сучасними дослідженнями в галузі соціальної психології – з проблематики сексуального виховання дітей та молоді, запобігання залежності від деструктивних культів та релігійних сект тощо. Серед слухачів на лекціях співробітників Інституту були молоді вчителі й титуловані, вихователі та педагоги будинку творчості й заступники директорів шкіл.

Проект „Батьківська педагогіка” містить наступні напрямки діяльності:

I. просвітительська та психолого-профілактична робота з батьками – підвищення психолого-педагогічної компетентності батьків;

II. допомога вчителям та представникам освіти;

III. психологічно орієнтована робота з сім'єю – психолого-педагогічна допомога родині у формуванні сприятливого психологічного клімату і встановленні гармонійних стосунків батьків та дітей;

IV. програма психологічної освіти дітей – психологічна допомога вихованцям творчих колективів БДТ у становленні особистості та підготовці їх до адаптації в новому соціальному середовищі (молодші школярі – підлітки);

V. психологічна допомога співробітникам БДТ в обговоренні хвилюючих професійних питань та проблем, розбір причин виникнення негативних ситуацій, корекція поведінки та відповідні рекомендації щодо роботи з дітьми.

Сімейна модель роботи дозволяє об'єднати дітей та батьків спільною дією, що, як наслідок, підвищує зацікавленість батьків в тематичних семінарах, які підвищують психолого-педагогічну компетентність.

З вересня 2010 року розпочалася робота в рамках нового для всієї системи освіти напрямку – **медіаосвіти**. Адже все більш дослідники відмічають вплив інформаційного середовища на розвиток дитини. Ми живемо у світі системи масових комунікацій, в умовах поширення «*інформаційного вибуху*». ЗМІ надають позитивного (отримання нової інформації, освоєння медійного поля тощо) і негативного впливу (надлишок сцен насилля на телеекранах і в комп'ютерних іграх, шкода здоров'ю за умови надмірного споживання медіа, медіа залежності). І неможливо ігнорувати те, що вже стало нашою реальністю, неможливо відмовитися від того, що скрізь оточує дитину.

Згідно з постановою Президії Національної академії педагогічних наук України зараз знаходиться в стадії громадського обговорення Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [1]. Пріоритетними **напрямами розвитку медіаосвіти** є організація за участю громадських об'єднань і медіа-виробників різних форм позашкільної освіти, батьківської педагогіки, творчих студій для дітей та молоді, дитячих та молодіжних фестивалів, конкурсів, проектів місцевого і всеукраїнського рівня для сприяння розвитку медіакультури і підтримки системи медіаосвіти. **Медіаосвіта позашкільна** спрямована на розвиток способів творчого самовираження особистості та пов'язана з сімейною медіаосвітою і може використовуватися в межах психотерапевтичної і психолого-консультаційної допомоги; **батьківська медіаосвіта** забезпечує медіаосвіту сім'ї як провідного чинника і соціального середовища ранньої соціалізації дитини.

Зрозуміло, що розвиток інтересів, смаків, вподобань дітей залежить від того, чим займаються їхні батьки. На батьках лежить місія навчити своїх дітей

основам інформаційної поведінки і безпеки, призвичаїти до культури відбору та сприймання медіа-продукції. Але де українських батьків навчають правилам взаємодії з медіапростором? У батьків в дитинстві не було комп'ютерів, телевізорів та телефонів в такій кількості. Вік людей, що утягнуті в медіа-життя, з кожним днем зменшується. Діти, які прилучилися до цього світу в 3 роки чи ще раніше, відрізняються від дорослих, що зіткнулися з медіа після 18 та пізніше.

Тому, на наш погляд, й медіаосвіта повинна бути спрямована не лише на дитину, а й на його батьків. Свідомо або несвідомо у сім'ї діти навчаються сприйманню і використанню медіа-інформації. Батькам краще пізнавати ази медіа, намагатися самотійно „читати” і критично осмислювати різний медіа-контент, пробувати створювати власні медіа-твори, і, таким чином, вчитися самім та вчити дитину. Ми вважаємо оптимальним варіантом розвитку медіакультури сім'ї взагалі і дитини зокрема *сімейну медіаосвіту*.

„Одержувачами” сімейної медіаосвіти є родини, що виховують дитину дошкільного чи молодшого шкільного віку. Сама система позашкільної освіти побудована за принципом добровільності. В більшості своїй, родини, які підтримують вибір дитиною додаткової освіти, проявляють активність, мають запит на отримання нових знань та педагогічних стратегій. І саме серед цієї аудиторії концентруються «лідери думок», мотивовані та принципово активні, які після навчання можуть виступати носіями не тільки високого рівня медіакомпетентності, але й носіями високого рівня медіакультури.

Творчість із застосуванням медіа може стати адекватною заміною дозвіллю перед телевізором або „блуканню” в інтернеті. Крім того, саме спільна творчість надає впливу сімейним стосункам, підвищує згуртованість родини та гнучкість в прийнятті рішень, дозволяє взаємодіяти в діалоговій формі, з повагою ставитися до ідей кожного. А творчість взагалі, і медіаторчість, зокрема, формує творче ставлення до життя, активну життєву позицію [5]. Отже ми вирішуємо також виховні завдання позашкільної освіти та пріоритетні завдання соціальної політики України, пов'язані з сім'єю.

Освітньою інновацією є програма підвищення сімейної медіакультури.

Впровадженню сімейної медіаосвіти передують просвітницькі лекційно-семінарські заняття з вчителями, педагогами-організаторами, заступниками директорів шкіл, викладачами системи позашкільної освіти щодо тематики медіа; опитування сімей учнів молодшої школи щодо освіченості батьків та дітей з приводу медіа-уподобань один одного.

Програма містить:

- **лекційно-семінарські заняття** для батьків вихованців навчального закладу щодо медіа-культури: вплив різних медіа на розвиток дітей, медіа-залежності та форми їх подолання, культура обговорення медіа-продуктів з дітьми.

- **підвищення медіакультури сімей** шляхом організації медіа (кіно) – клубу (перегляд кінофільмів кількома сім'ями з дітьми з наступним обговоренням) – практичне заняття з культури обговорення медіа-продуктів з дітьми;

- **розвиток медіа-творчості у сім'ї** (створення кожною сім'єю власного мультфільму, сайту, іншого медіа-продукту) – перехід зі споживацького рівня взаємодії з медіа на рівень створення медіа-контенту.

Результатом впровадження програми на базі БДТ Подільського району м. Києва передбачаємо обґрунтування соціальної програми впровадження медіаосвіти та медіапросвіти населення України в умовах позашкільної освіти.

Курс лекцій для батьків: „Дитина в інформаційному суспільстві”

Тема 1. Дитина в інформаційному суспільстві: медіа-соціалізація дитини.

Перегляд документального фільму „О вреде американских мультфильмов” (підготовлений російським телебаченням „Московская жизнь” у 2004 році). Поняття „медіа-Неграмотності”. Сімейна медіа-соціалізація: роль сім'ї у взаємодії дитини з медіа. Вплив телебачення на сімейне життя: руйнація сімейних цінностей, зменшення емоційної близькості, зменшення згуртованості та ступеня пластичності функціонування та управління сімейної системи.

Вплив телебачення на розвиток зору дитини, формування внутрішніх органів – вимушена нерухомість, руховий застій перед телевізором. Вплив гото-

вих образів телеекрану на викривлення у формуванні емоційної сфери дитини – ідентифікація через екран та екранні персонажі, підвищена чутливість до медіатекстів, формування парасоціальних стосунків. Розвивальний вплив телебачення на дитину.

Тема 2. Вікові особливості взаємодії дитини з медіа в родинному контексті.

Вікові особливості розвитку дитини. Сприймання дітьми різного віку масмедійного контенту. Вікова періодизація взаємодії дитини з інформаційним простором за критеріями психосоціального та фізичного розвитку дитини:

- *від зачаття до 18 місяців: взаємодія з медіа за посередництвом дорослого, що піклується про дитину*
- *від 18 місяців до 3х років: зростаюча автономність дитини впливає на вибір медіа;*
- *від 3-х до бти років: негативний вплив телебачення на формування просторового та кольорового зору, підданість соціальним очікуванням, стереотипам; наслідування дітьми моделей взаємодії у соціумі через ідентифікацію з героями (агресора, жертви);*
- *Від бти до 8ми років: вплив телебачення на формування власної точки зору як усередненої, як у всіх; на розвиток творчості, мислення, емоцій;*
- *від 9ти до 12ти років: сильна тяга до медіа, експериментування з усім спектром жанрів, комп'ютер як фактор розвитку та небезпеки для дитини;*
- *підлітки – від 12 до 18 років: самостійна регуляція взаємодії з медіа, група однолітків –авторитетніша і важлива за батьків.*

Вплив сцен насильства та сексуального характеру на психіку дитини. Рекомендації батькам щодо допомоги дитині в побудові взаємодії з медіа.

Тема 3. Дитина та Інтернет: цікаво, корисно, небезпечно...

Інтернетом як джерело різноманітної інформації: інформація, зображення, карти, поради. Онлайн-спілкування: можливості та крайнощі. Особистий простір: паролі, логіни, аватари. Небезпеки мережі: кібер-злочинці. Пам'ятка для батьків: часті прийоми злочинців. Правила безпеки. Антивіруси й

спам-фільтри. Небезпечна «полуничка»: як уберегти дитину від відвідування «дорослих» сайтів та супутніх цьому відвідуванню психологічних травм? Культура спілкування в інтернеті: поведься із іншими так, як хочеш, щоб поведи- лися з тобою. Інтернет-залежність: що є залежністю, а що – ні. Причини ви- никнення та можливості подолання.

Домашні завдання для батьків

Як відомо, дитині найбільш зрозумілі, доступні і цікаві видовищні види мистецтва (кінематограф, телебачення). Дитяче сприймання є таким, що легше сприймати екранне видовище. Захоплення екранними мистецтвами у неї прояв- ляється раніше, ніж до музики чи літератури. Але якщо дитина читає, в неї роз- виваються ті структури мозку, що відповідальні за уяву, а екран поставляє їй вже готові образи. Дитині важко одночасно читати та уявляти те, що про що читаєш. Тому важливо, щоб батьки ***читали дитині***, в той час як дитина за до- помогою своєї фантазії буде уявляти образи героїв, дії, що відбуваються, тощо. Потім плоди фантазії можуть втілитися в малюнках чи іграх.

Мультиплікація є одним з улюблених видів екранної дії дітей, вона зро- зуміла і доступна. Герої мультфільмів дуже імпонують дітям, викликають пози- тивні емоції. Батьки можуть не тільки ***дивитися і обговорювати разом з дить- ми мультиплікаційні стрічки***, а й розповідати, як створюється мультипліка- ційний фільм, хто бере участь в його створенні, яка техніка використовується тощо. Дуже важливого значення ми надаємо позиції батька чи мати, їх особис- тому ставленню до твору медіакультури. ***Пояснення нових для дитини явищ*** повинні бути доступні та відповідати розвитку дитини. Діалог, бесіда допома- гають батькам зрозуміти ставлення дитини до побаченого на екрані, активізу- ють її увагу на головних (ключових) моментах і персонажах.

Для сучасної дитини молодшого шкільного віку важливе вміння знахо- дить, відбирати і обробляти необхідну інформацію. Отже, важливо ***навчити*** дитину ***відбирати інформацію***. Треба познайомити її з ***електронними енцикло- педіями***, відвідати разом з ним ***віртуальні музеї, виставки***, зробити «подорожі»

в інші міста і країни, прилучитися до шедеврів світової культури. Задача батьків – розповісти, як улаштовані такі видання (енциклопедії), запропонувати завдання, що сприяють вмінню самостійно знаходити інформацію: «Де є інформація о чау-чау? Як знайти його фотографії?», «Як виглядали перші вози?». **Удосконаленню пошукових навиків дитини** молодшого шкільного вік сприяє робота з *електронними каталогами*, які дозволяють дітям довідатися про письменників, поетів, композиторів, художників, познайомитися з їх творчістю.

Організація спілкування в сеті інтернет можлива через створення он-лайн фотоальбомів (фотознімки для нього можна робити мобільним телефоном); власного акаунта в соціальних мережах тощо.

Спільна творча діяльність сім'ї з приводу медіа

Творчість є визнаним засобом художнього розвитку, самовираження дітей і дорослих. Спілкування з дітьми, як й процес освоєння медіаграмотності, нерозривно пов'язані з творчістю.

Для прикладу приведемо кілька форм творчості з приводу медіа, що можна застосувати для групи сімей, які пропонує Челишева І.В. [4]:

- організувати «рекламну компанію» – виготовити кіноафіші, підготувати і продемонструвати рекламні об'яви, намалювати колективні малюнки на теми медіатекстів із застосуванням техніки малювання, колажу, створення коміксів за мотивами відомих витворів екранної медіакультури тощо.
- зробити колажі на основі вирізок з текстів і зображень зі старих газет/журналів на тему улюбленого фільму чи телевізійної програми;
- створити настільну гру по мотивам серіалу чи фільму;
- завести ілюстровану «Книгу відгуків», в яку можна записувати свої враження від переглянутого фільму;
- скласти сімейний збірник цитат важливих (дотепних, філософських) висловлень з відомих фільмів;
- розпочати випуск домашньої газети про медіа;
- створити книгу коміксів на тему якого-небудь фільму чи медіа в цілому

- створити сімейний віртуальний музей, в якому як експонати будуть сімейні фотографії чи відеохроніка життя сім'ї тощо.
- створити сюжет для мультфільму зі спільно обраним персонажем;
- зробити топ-10 улюблених медіа-творів;
- створити історії про нові пригоди героя мультфільму.

Спільне обговорення – обов'язковий елемент такого творчого процесу – це виявлення достоїнств і недоліків, відповіді на питання дітей з приводу медіа:

Рекомендації для батьків з приводу взаємодії дитини з медіа:

1. ***Батько чи мати – авторитет для дитини молодшого шкільного та дошкільного віку в питаннях вибору медіа-продукції.*** Отже важливі наявність вікових обмежень та кількості часу перед телевізором, проведеного дитиною.

2. ***Можна говорити лише про те, про що сам знаєш.*** Розмовляти з дитиною з приводу медіа-продукції можливо після того, як батьки з цією продукцією ознайомилися!

3. ***Дитина має право на власну думку.*** Обговорювати медіапродукцію можливо лише в ***формі партнерського діалогу***, дитина може висловлювати свої думки, ділитися враженнями.

4. Батьки – приклад для дитини. ***Переконування важливіші за заборони.*** Треба знайти вагомні аргументи щодо Вашої позиції. Самі батьки повинні дивитися кращі медіа-твори і знайомити з ними дітей.

5. Сучасні ***діти – знавці світу медіа.*** Дитина може навчити дорослого чомусь новому, треба шукати інформацію разом з дитиною, запропонувати дитині допомогти старшому поколінню сім'ї в освоєнні медіа.

6. До медіаосвіти треба ***долучити інших*** членів сім'ї та друзів.

7. ***Медіаосвіта***, підвищення сімейної медіаграмотності – це ***гра, захоплююче заняття*** для всієї родини.

8. ***Фантазія*** і нові ідеї – основа сімейної медіаосвіти.

Практичні заняття з медіакультури: медіа (кіно) – клуб

Існують дві моделі кіноперегляду [2]. Перша оснований на сприйнятті екранного видовища як „*чужого світу*”: масова продукція кіно та телебачення відволікає аудиторію від життєвих проблем, привчає її споживати „розважання”. Друга модель припускає емоційну причетність глядача тому, що показується на екрані, що є „дзеркалом” його існування. Дана модель виховує потребу в кіновитворах, що правдиво відбивають проблеми реального життя.

У випадку використання кінофільму з метою сімейної медіаосвіти нами пропонується застосувати напрям емоційного відгуку глядача на аудіовізуальну медіа-продукцію – кінофільм.

Заняття містить такі етапи:

- колективний перегляд аудіовізуального медіатексту масової (популярної) культури групою сімей, що мають однакового віку;
- виділення епізодів, що викликали позитивні чи негативні емоції, визначення ступеня їх емоційного впливу (за пропозицією А. Федорова можлива розбивка медіатексту на сюжетні блоки з присвоєнням їм знаків: „-” – епізод викликає негативні емоції страху, жаху тощо; „+” – епізод викликає позитивні, радісні, заспокійливі емоції) і „=” – епізод емоційно нейтральний) [3]. Метою заняття є допомогти батькам на власному досвіді навчитися обговорювати з дітьми медіа-продукцію. І можливо показати і батькам, і дітям на конкретному прикладі, як побудована система «емоційних перепадів» медіатексту. Результатом буде розуміння, що вплив медіапродукту часто заснований не на глибокому проникненні в характери героїв, у суть проблеми тощо, а на свого роду знаковій системі чергування епізодів-блоків з полярним емоційним наповненням;
- ігрове заняття – «розповідь від імені героя», «герой у зміненій ситуації» задля розвитку здатності людини ототожнити себе з персонажем, зрозуміти та відтворити його психологію, лексику, обґрунтувати мотиви його дій і вчинків. Ігрова діяльність сприяє розвитку уваги, пам’яті, мислення, надає можливості самоцілення дитини, розвиває її самостійність, вміння справлятися з труднощами. Ігрова діяльність, пов’язана з медіа, поєднує реальність та уяву дитини.

Отже, медіаосвіта для дітей молодшого шкільного та дошкільного віку повинна будуватися на іграх: імпрровізаціях, театралізованих, ролевих, що дуже подобаються молодшим школярам, сюжетно-ролевих, в який поряд з виконанням певної ролі, розвиваються сюжетні лінії, образно-ролевих: учасники грають певну роль, не розвиваючи сюжету, імітаційних, режисерських іграх на медіа-матеріалі: учасники грають певні ролі, і, одночасно, є режисерами. Важлива умова гри-драматизації – відсутність зовнішніх атрибутів: усі предмети і події ігрового сюжету уявні або заміщаючі предмети побуту. В сюжет включаються творчі ідеї і пропозиції дітей. В ході ролевої гри між учасниками розподіляються ролі «режисерів», «акторів», «ведучих» програми тощо. І дорослий, і дитина можуть реалізувати свій творчий потенціал, проявити вигадку, фантазію, уяву, запропонувати свої варіанти. Дитина може стати навіть всемогутньою, навчитися управляти ситуацією, захищати слабких, перемагати лихих. Один з різновидів режисерських ігор – вербальні ігри, наприклад, «завершення історії», або як пропонує І.В. Челишева – «Машина часу», «Журналісти» тощо [4].

Медіаторчість сімей, що мають дітей молодшого шкільного та дошкільного віку

Цей етап впровадження сімейної медіаосвіти в системі позашкільної освіти передбачає розвиток медіа-творчості у сім'ї та перехід зі споживацького рівня взаємодії сім'ї з медіа на рівень створення медіа-контенту.

Процес медіа-творчості передбачає кілька ***стадій***:

- планування;
- створення медіа-продукту;
- презентація медіа-продукту аудиторії.

Медіаторчості передуює ***прийняття*** сім'єю ***рішення*** щодо якостей, засобів та змісту ***медіа-продукту***. Як бачимо вже на цій попередній стадії вимагається вольова свідомо активність сім'ї. Можливо запропонувати такі варіанти:

- створення кожною сім'єю власного мультфільму;
- створення спільного анімаційного фільму усіма сім'ями;

- створення кожною сім'єю власного сайту;
- створення сайту будинку дитячої творчості, іншої установи, що є важливою для групи сімей;
- зйомка на відеокамеру власного фільму (де в ролі головного героя буде дитина або хтось з членів сім'ї);
- зйомка на відеокамеру фільму, що має суспільно-актуальну проблематику, піднімає важливі для суспільства питання.

Технічні засоби для створення медіа-продукту: комп'ютер, фотоапарат, відеокамера. **Інші засоби, що є необхідними для медіатворчості:** пластичні матеріали (пластилін) – для створення образів анімаційного фільму родини, штатив для фотоапарату, засоби зв'язку між фотоапаратом та комп'ютером, програми роботи з аудіо та візуальними файлами, засоби підключення до інтернету чи інших мереж (в разі створення сайту, акаунту, блогу).

Вміння та навички кожного члена родини, що розвиваються в процесі медіатворчості:

- **художні:** створення художнього образу за допомогою образотворчих матеріалів (фарб, пластиліну тощо), композиції, суміщення кольорів тощо;
- **комунікативні:** діалогу, інтерв'ювання (наприклад, при зйомках фільму на суспільно-актуальну тематику), навички он-лайн спілкування;
- **медіа-вміння:** монтажу – розвиток монтажного мислення (при створенні анімаційного та документального фільму), озвучування, суміщення відео- та аудіо-рядів тощо,
- **технічні:** оперування фотоапаратом, іншою медіа-технікою, оволодіння низкою комп'ютерних програм тощо.

Презентація медіа-продукту, створеного в процесі медіатворчості сім'ї передбачає участь у конкурсах, фестивалях (наприклад, аматорської анімації, документального кіно тощо). Цей етап пов'язаний зі змішуванням знань в групі, суспільстві взагалі, процесами трансформації знань через поєднання досвіду членів сім'ї, результатом чого є соціально-комунікаційні інновації.

Довгостроковим результатом буде розподіл та підвищення групового потенціалу тих спільнот, представниками яких є сім'ї, що дістали сімейну медіаосвіту в системі позашкільної освіти. Висока концентрація медійних компетенцій, ознак медійної культури, високої критичності та творчого потенціалу цих людей підвищує компетентність спільноти в цілому та стимулює її задля подальшого розвитку.

Отже, медіаосвіта сьогодні є невід'ємною ланкою освіти взагалі. А система позашкільної освіти – саме тою базою, яка створює найбільш відповідні умови для сімейної медіаосвіти. Програма медіаосвіти сімей, що мають дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, повинна містити етап занять для батьків: лекційні заняття щодо особливостей взаємодії з медіа дітьми різного віку, можливостей позитивного та негативного впливу медіа на розвиток дитини. Враховуючи особливості цього віку, заняття з сім'ями пропонується будувати у формі гри, вони повинні передбачати активну взаємодію учасників, діалог, співтворчість та створення медійного контенту тобто *медіатворчість*.

Література:

1. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
2. Корбут К.П. Психоанализ о кино и кино о психоанализе / К.П. Корбут – Журнал практической психологии и психоанализа: Ежеквартальный научно-практический журнал электронных публикаций. – № 2. – 2005. – <http://psyjournal.ru/j3p/pap.php?id=20050204>
3. Федоров А. Медіаосвіта: творчі завдання для школярів / А. Федоров // Відкритий урок : Розробки, технології, досвід. Науково-методичний журнал. – 2008. – № 1. – С. 56-61.
4. Чельшева И.В. Медиаобразование для родителей: освоение семейной медиаграмотности: Научно-популярное издание / И.В. Чельшева – Таганрог: Изд-во ТТИ ЮФУ, 2008. – 184 с.
5. Череповська Н.І. Медіа-освіта в сучасній школі / Череповська Н.І. – Соціальний педагог. – 2009. – № 6 (30) – С. 15-26

Авторська довідка:

1. **Вознесенська Олена Леонідівна,**
2. кандидат психологічних наук,
3. старший науковий співробітник Інституту соціальної та політичної психології НАПН України,
4. доц. каф. психодіагностики й клінічної психології КНУ імені Тараса Шевченка,
5. президент ГО «Арт-терапевтична асоціація»
6. керівник проекту „Батьківська педагогіка” ІСПП НАПН України, БДТ Подільського району м. Києва, ГО „Центр екології сім’ї”
7. м. Київ, вул. Андріївська, 15, т. 0444252408
8. м.т. 0937884738
9. art.therapy1@gmail.com